

Силабус курсу

Спецметодика початкового навчання мови та розвитку мовлення

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма
«Логопедія. Спеціальна психологія»

Дні занять: згідно з розкладом

Рік навчання: II, Семестр: IV
Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Асистент Гуменюк Ольга Сергіївна
Контактний телефон викладача	068 054 99 47
Е-mail викладача:	olhasokoluk@gmail.com
Формат дисципліни:	обов'язкова
Обсяг дисципліни:	Кредити ЄКТС – 5 (150 год)

Опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Спецметодика початкового навчання мови та розвитку мовлення» є формування у здобувачів вищої освіти першого рівня глибокого розуміння логодидактичних і психофізіологічних основ навчання рідної мови та мовлення, а також володінню ефективними методами та прийомами роботи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку з мовленнєвими порушеннями.

Зміст дисципліни розроблено відповідно до основних положень освітньо-професійної програми «Логопедія. Спеціальна психологія» першого рівня вищої освіти.

Структура курсу

Години лек./сем.	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1. <i>Теоретико-методологічні основи спеціальної методики розвитку мовлення</i>			
3/4	Тема 1. Основні поняття спеціальної методики розвитку мовлення	Знати предмет, мету та завдання спеціальної методики розвитку мовлення; наукові основи спеціальної методики розвитку мовлення та її зв'язок з іншими науками; роль мови у психічному розвитку дитини.	Питання, практичні завдання

4/6	Тема 2. Система роботи з формування і розвитку мови дітей із порушенням мовленнєвого розвитку .	Аналізувати закономірності розвитку мовлення у дітей. Знати завдання спеціального навчання мови та мовлення дітей із ПМР. Орієнтуватися в методичних принципах навчання мови та мовлення. Знати основні засоби навчання мови та мовлення, методи та прийоми навчання мовлення у дітей із ПМР.	Питання
Змістовий модуль 2. Спецметодика розвитку словника, граматичної будови мови та звукової культури мовлення			
3/4	Тема 3. Спеціальна методика розвитку словника	Знати поняття та значення словникової роботи; особливості розвитку словника дітей дошкільного віку; завдання, принципи та зміст словникової роботи; напрямки логопедичної роботи з розвитку словника; методи та прийоми словникової роботи.	Питання, практичні завдання, робота у групах
4/4	Тема 4. Спеціальна методика формування граматичної будови мови	Розуміти зміст поняття граматики та її становлення у дітей дошкільного віку. Знати завдання, шляхи та етапи формування граматичної будови мови. Володіти знаннями із спеціальної методики формування способів словотворення; спеціальної методики формування морфологічної сторони мовлення; спеціальної методики формування синтаксичної сторони мовлення.	Питання, практичні завдання
4/4	Тема 5. Спеціальна методика виховання звукової культури мовлення	Знати принципи формування звукової та звуко-складової сторони мовлення в онтогенезі. Розуміти психолінгвістичні та онтогенетичні аспекти становлення інтонаційної сторони мовлення. Знати основи спеціальної методики навчання звуковимови та спеціальної методики формування інтонаційної сторони мовлення.	Питання, перегляд та аналіз відеофрагментів корекційно-логопедичних занять

<i>Змістовий модуль 3. Спеціальна методика розвитку зв'язного мовлення, роботи з художньою літературою, підготовки до навчання грамоти</i>			
4/6	Тема 6 . Спеціальна методика розвитку зв'язного мовлення	Розуміти поняття зв'язного мовлення. Знати особливості розвитку зв'язного мовлення у дошкільному віці. Володіти знаннями спеціальної методики формування діалогічного мовлення. Знати завдання та зміст навчання монологічного мовлення та прийоми навчання розповідання. Знати спеціальну методику навчання описам та переказу художніх творів. Вміти навчати складанню розповідей за картинками. Знати спеціальну методику навчання творчого розповідання.	Питання, практичні завдання
4/6	Тема 7. Спеціальна методика роботи з художньою літературою	Розуміти значення художньої літератури у формуванні особистості та мовленнєвому розвитку дитини. Знати спеціальну методику художнього читання та розповідання дітям, заучування віршів.	Питання, практичні завдання
4/6	Тема 8. Підготовка дітей до навчання грамоти	Знати теоретичні основи навчання грамоти; завдання та зміст підготовки до навчання грамоти. Володіти знаннями із спеціальної методики ознайомлення з поняттям «слово», ознайомлення зі словесним складом речення; формування складового складу слова; формування звукового аналізу слова. Знати основи підготовки до навчання письма.	Питання, практичні завдання

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК-5	Міжособистісна взаємодія. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; співпраці, групової та кооперативної діяльності, роботи в команді; здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.
ЗК-8	Комунікативна компетентність. Здатність спілкуватися державною мовою та володіння необхідним лексичним мінімумом іноземних мов в межах потреби своєї професійної діяльності.
ФК-2	Спеціально-методична. Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; вміння добирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання.
ФК-8	Корекційно-зорієнтована компетентність. Здатність здійснювати профілактичну, пропедевтичну, корекційно-розвиткову роботу з дітьми з психофізичними порушеннями незалежно від типу закладу і форми організації освітньо-виховної діяльності. Здатність організовувати дитячий колектив в інклюзивному освітньому середовищі; здійснювати комплексний психолого- педагогічний та соціальний супровід дітей.
	Програмні результати навчання
ПРН-2	Володіє знаннями в галузі спеціальної освіти при вирішенні освітньо-виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуально- типологічних відмінностей дітей.
ПРН-4	Здатний до застосування в освітньому процесі сучасних методик, корекційно-педагогічних технологій та технічних засобів навчання для забезпечення якості володіння навчальними досягненнями.
ПРН-7	Здатний організовувати дитячий колектив в закладах різного типу для сприяння соціальної адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема, порушеннями мовленнєвого розвитку, та підготовки їх до суспільної та виробничої діяльності.
ПРН-8	Здатний здійснювати психолого-педагогічний та соціальний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя з використанням методів та форм освітньої, корекційно-розвиткової роботи, прогресивних прийомів керівництва різними видами діяльності дітей.

Літературні джерела

1. Марченко І.С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників): Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія). – Вид. 3-є, перер. Та доп. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2019. – 312 С.
2. Калмикова Л.О. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри. Київ : Слово, 2017. 448 с.
3. Лопатіна Г.О. Методика навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку. Бердянськ : ФОП Ткачук О.В., 2014. 254 с.
4. Марченко І.С. Спеціальна методика початкового навчання української мови. Навч. пос. для студ. вищих пед. навч. закл. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія). Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 288 с.
5. Програми з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення : «Корекція мовлення», «Корекція розвитку» / За ред. Е.А.Данілавичюте, А.А.Колупаєвої, Л.І.Трофименко, Ю.В.Рібцун. Київ, Чернівці : Букрек, 2017. 152 с.
6. Ревуцька О. В. Збагачення лексичного запасу молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення у процесі застосування словотворчих засобів. Донецьк : Юго-Восток, 2007. 181 с.
7. Соботович Є.Ф. Вибрані праці з логопедії. Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2015. 308 с.
8. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення. Київ : Актуальна освіта, 2013.
9. Формування та корекція складової структури слова у дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку : навчально-методичний посібник / Н. В. Чередніченко, В. В. Гайдеєнко, О. А. Бурдейна, Н. Ю. Алексеева, О. А. Мележик. Київ, 2019. 130 с.
10. Чередніченко Н.В. Порушення письма у молодших школярів : діагностика та корекція : навчально-методичний посібник. Київ : ДІА, 2018. 248 с.
11. Чередніченко Н.В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ). Навчально-методичний посібник (курс лекцій). Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. 208 с.
12. Чередніченко Н.В. Формування фонетико-графічної грамотності у молодших школярів із порушеннями мовленнєвого розвитку в умовах корекційного навчання. Київ : ДІА, 2016. 212 с.
13. Шеремет М.К. Методика навчання української мови молодших школярів із порушеннями мовленнєвого розвитку (у процесі застосування словотворчих засобів): навч. Посібник / М.К.Шеремет, О.В.Ревуцька. Київ, 2009. 195 с.

Політика оцінювання

- ✓ **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим; бали, отримані на занятті, сумуються і визначають загальну кількість балів за модульний контроль.
- ✓ **Політика щодо термінів та перескладання завдань:** завдання, які виконуються з порушенням встановлених термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. До перескладання модулю/модулів студент допускається з дозволу деканату за наявності поважних причин.
- ✓ **Політика щодо академічної доброчесності:** усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Зафіксовані порушення норм доброчесності під час складання підсумкового контролю є підставою для розгляду на засідання Комісії з питань етики та академічної доброчесності університету.

Оцінювання

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (тема 1–2) – усне і письмове опитування, питання, практичні завдання	20
Змістовий модуль 2 (тема 3–5) – усне і письмове опитування, питання, практичні завдання, розв'язання педагогічних задач	30
Змістовий модуль 3 (тема 6–8) – усне і письмове опитування, питання, практичні завдання	30
ІНДЗ - дослідження у вигляді реферату	10
Підсумковий контроль – тестові завдання	10

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90–100	зараховано
B	85–89	
C	75–84	
D	65–74	
E	60–64	
FX	35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1–34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом